

NOTĂ INFORMATIVĂ

Privind totalurile activității Direcției Finanțe raionul Cantemir pentru anul 2024.

Pe perioada de raportare, Direcția Finanțe a activat în baza regulamentului aprobat prin decizia Consiliului raional Cantemir nr.04/28 din 13.06.2024 care este elaborat în baza Legii nr.436-XVI din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală”, Legea nr.181 din 25.07.2014 „Privind finanțele publice și responsabilității bugetar-fiscale” și a Legii nr.397-XV din 16 octombrie 2003 „Privind finanțele publice locale” cu modificările ulterioare.

În anul 2024 activitatea direcției a fost mobilizată la realizarea obiectivelor și sarcinilor, care rezultă din funcțiile de bază a direcției, planul de activitate a Consiliului raional Cantemir, Hotărârile Colegiului Ministerului Finanțelor, Planul măsurilor de bază ale activităților Ministerului Finanțelor pe anul 2024.

Pentru anul 2024 au fost stabilite 6 obiective.

Obiectivul nr.1: Executarea bugetului raionului Cantemir pe anul 2023-2024;

1.1. Monitorizarea executării bugetului raionului Cantemir.

Obiectivul nr.2: Prezentarea rapoartelor și a informației către Ministerul Finanțelor;

2.1. Raportul lunar nr.50 privind îndeplinirea numărului de unități de personal în instituțiile bugetare;

2.2. Prezentarea informației privind creanțe și datorii cu termen expirat Raportul nr.49.

2.3. Prezentarea rapoartelor privind executarea bugetului pentru anul 2023 și semestru I anul 2024.

Obiectivul nr.3: Finanțarea instituțiilor publice;

3.1. Finanțarea instituțiilor publice și măsurile preconizate în bugetul aprobat și a cheltuielilor cu caracter prioritar.

3.2. Analiza informațiilor privind necesitățile suplimentare pentru acoperirea deficitului cheltuielilor de personal la instituțiile de învățământ.

Obiectivul nr.4: Proiectul bugetului pe anul 2025 și estimările pe anii 2026-2027;

4.1. Proiectul bugetului pe anul 2025 și estimările pe anii 2026-2027.

4.2. Elaborarea materialelor privind aprobarea bugetului raional pe anul 2025.

4.3. Prezentarea proiectului de buget la Ministerul Finanțelor.

Obiectivul nr.5: Aprobarea bugetului pentru anul 2025;

5.1. Primirea normelor metodologice de la Ministerul Finanțelor și desiminarea la nivel local.

5.2. Primirea materialelor de la primărie.

5.3. Organizarea consultărilor publice privind elaborarea bugetului pentru anul 2025.

5.4. Introducerea în baza de date și alcătuirea sintezei consolidate a raionului.

Obiectivul nr.6: Acordarea asistenței juridice;

6.1. Acordarea asistenței juridice ordonatorilor de buget.

În perioada dată sau petrecut volante cu specialiștii și șefii de secție la care sau abordat problemele privind activitatea de bază a direcției și a administratorilor de buget din raionul Cantemir întrebări și propuneri legate de primirea și totalizarea dărilor de seamă, privind executarea bugetelor a primăriilor și instituțiilor din consiliul raional, analiza lunară ce ține de acumularea veniturilor și înaintarea propunerilor de majorare a acumulărilor la bugetul local, pregătirea materialelor pentru ședințele comisiilor de specialitate ale consiliului raional, pentru ședințele consiliului raional, examinarea demersurilor, deciziilor, dispozițiilor privind modificările și redistribuirea alocațiilor bugetare, aprobarea bugetului pentru anul 2025, aprobarea de către consiliile locale a taxelor locale, controlul corectitudinii evidenței contabile, modalitate de întocmire a dării de seamă privind executarea bugetului și prezentarea în termenii stabiliți de Ministerul Finanțelor. Specialiștii direcției au luat parte la întrunirile petrecute în cadrul consiliului raional Cantemir unde au fost abordate problemele privind executarea bugetului în anul 2024, lichidarea datoriilor și creanțelor cu termen expirat, optimizarea cheltuielilor în instituțiile de învățământ, întreprinderea măsurilor pentru îmbunătățirea frecvenței în grădinițe. Specialiștii au participat la cursurile de instruire on line în cadrul Ministerului de Finanțe desfășurate cu tematica „Progamul BPS, GAB, DOC-plat, raportarea și executarea bugetului în programul TREZ-2, salarizarea în sistemul bugetar.

Pe parcursul anului 2024 sau petrecut **consultări publice cu participarea societății civile, persoanelor cointeresate în desfășurarea procesul bugetar -fiscal.**

La cele 9 ședințe ale consiliului raional de către specialiști au fost pregătite și înaintate proiecte de decizii pentru ședință, privind executarea bugetului pe anul 2023, I semestru anul 2024, corelarea bugetului local de nivelul II cu legea bugetului de stat pentru anul 2024, rectificări și modificări la buget pe anul 2024, aprobarea bugetului raional pe anul 2025.

În anul 2024 sau primit -580 scrisori și documente din diferite instanțe , care în termen sau pregătit răspunsurile,tot în aceeași perioadă sa expediat -270 scrisori și răspunsuri la petiții, sau pregătit -217 indicații pentru finanțarea instituțiilor din cadru Consiliului raional.

Pe parcursul anului 2024 sau perfectat și aprobat de președintele raionului cu rolul de administrator de buget-41 dispoziții cu caracter normativ privind redistribuirea alocațiilor bugetare pe anul 2024 între nivelele clasificăției economice(K2)

În perioada respectivă de către Șeful direcției sau emis și semnat -34 de ordine cu caracter normativ și -57 de ordine cu caracter individual pentru angajații Direcției Finanțe.

De către specialiștii secției elaborarea bugetului sau analizat și introdus în baza de date și transmise la Ministerul Finanțelor modificări și redistribuiri a bugetelor la diferite coduri economice. Sa asigurat prezența la sedințele comisiilor de specialitate finanțe,buget, economie și relații transfrontaliere și comisiile formate prin dispoziția președintelui .

În scopul asigurării funcționării eficiente a sistemului și procesului bugetar au fost depuse eforturi pentru respectarea bazei legale privind elaborarea proiectului bugetului pe anul 2025 , a fost elaborate și aprobate „Notele metodologice privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectului de buget pe anul 2025” ,ce rezultă din politica bugetar-fiscală pentru anul 2025 și estimările pentru anul 2026-2027.

A fost elaborat și aprobat bugetul raional Cantemir pentru anul 2025 în prima și a doua lectură la data de 17.12.2024 ,pe bază de programe și performanță care are ca scop -creșterea transparenței;- creșterea eficienței resurselor alocate;- și îmbunătățirea responsabilității.

Bugetul Direcției Finanțe Cantemir pentru anul 2024;

Planul precizat -2221,2 mii lei, sa executat 2086,4 mii lei ,nu sa executat -134,8 mii lei inclusiv:

Cheltueli de personal	-47,5 mii lei;
Bunuri și servicii	-40,0 mii lei;
Protecția socială (indemnizația pentru incapacitatea temporară de muncă)	-6,2 mii lei;
Active nefinanciare	-41,1 mii lei;

Bugetul local de nivelul II pentru anul 2024 s-a executat la partea de venituri în sumă totală de-219108,9 mii lei sau la nivel de 100,7 la sută față de prevederile planului precizat pe an în sumă de-217566,5 mii lei. Comparativ cu anul precedent veniturile totale sau micșorat cu-22176,3 mii lei / Anul 2023-241285,2 mii lei Anul 2024 –2219108,9 mii lei /. Veniturile totale includ: impozite și taxe, granturi primite de la organismele internaționale, alte venituri și transferuri în cadrul bugetului public național. La impozite și taxe executarea pe anul 2024 constituie 4646,3 mii lei, planul precizat fiind de-3662,5 mii lei ceea ce constituie 126,9 la sută. La alte venituri executarea constituie-6116,6 mii lei în comparație cu planul precizat-6799,0 mii lei ceea ce constituie 90,0 la sută. Transferurile în cadrul bugetului public național s-au executat în sumă de-226838,5 mii lei, planul precizat fiind de-234022,9 mii lei ceea ce constituie 96,9 la sută.

Structura executării pe surse principale de venituri inclusiv ponderea acestora în venituri totale ale bugetului raional pe anul 2024 se caracterizează prin următorii indici:

Tabelul nr.1

Specificație	Aprobat pe anul 2024	Plan precizat pe anul 2024	Executat anul 2024		Executat anul2023	Executat anul curent față de anul precedent	
			Suma (mii lei)	Pondere (%)		Suma (mii lei)	Devieri: (+,-)
1	2	3	4	5	6	7	8
Venituri, total	198100,5	217566,5	219108,9	100,0	241285,2	-22176,3	90,8
Inclusiv:							
Impozite și taxe	3662,5	3662,5	4646,3	2,1	4037,0	609,3	115,1
inclusiv:							
Impozite pe venit	3662,5	3662,5	4646,3		4006,9	639,4	
Impozite și taxe pe mărfuri și servicii					30,1	-30,1	
Granturi primite		1300,0	3918,3	1,8	3926,2	-7,9	99,8
inclusiv:							

Granturi primite de la organizațiile internaționale		1300,0	3918,3		3926,2	-7,9	99,8
Alte venituri	6443,8	6799,0	6116,6	2,8	6483,5	-366,9	94,3
Inclusiv:							
Venituri din proprietate			3,7			3,7	
Venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor	6340,8	6272,1	5607,4	2,6	6384,6	-777,2	87,8
Amenzi și sancțiuni	3,0	3,0	1,6		2,5	-0,9	63,1
Donații voluntare	100,0	523,9	503,9		96,4	407,5	>200
Transferuri în cadrul bugetului public național	187994,2	205805,1	204427,6	93,3	226838,5	-22410,8	90,1
Inclusiv:							
a) Transferuri curente primite cu destinație specială de la bugetul de stat	172021,2	187897,5	186541,7		189046,8	-2505,1	98,7
Inclusiv:							
- pentru învățământ	152906,7	168731,8	167831,1		163529,0	4302,1	102,6
- pentru asistența socială	786,6	786,6	682,0		8410,8	-7728,8	8,1
- pentru școala sportivă	4490,0	4521,2	4541,2		4422,8	118,4	102,7
- pentru infrastructura drumurilor	13837,9	13837,9	13487,4		12684,2	803,1	106,3
b) Transferuri curente primite cu destinație generală de la bugetul de stat	15973,0	15973,0	15973,0		34550,6	-18577,6	46,2
c) Alte transferuri cu destinație generală primite de la bugetul de stat		1831,1	1831,1		166,0	1665,1	>200
d) Transferuri curente primite cu destinație specială între instituțiile bugetului de stat și instituțiile bugetelor locale de nivelul II					2939,1	-2939,1	
e) Transferuri primite între bugetele locale în cadrul unei unități administrativ-teritoriale		103,5	81,9			81,9	
f) Transferuri					136,0	-136,0	

primite între bugetele locale ale diferitor unități administrativ-teritoriale							
---	--	--	--	--	--	--	--

Datele din tabel denotă faptul că ponderea cea mai mare revine transferurilor primite în cadrul bugetului public național, care constituie 93,3 % din totalul veniturilor, urmat fiind de venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor - 2,6 %, venituri din impozite și taxe - 2,1 %, granturi primite de la organizațiile internaționale 1,8 % .

Capitolul cheltuieli

Pe anul 2024 bugetul local de nivelul II a fost executat la partea de cheltuieli și active nefinanciare în sumă totală de 225113,3 mii lei , ceea ce constituie 97,7 la sută față de prevederile anuale ale planului precizat în sumă de 230433,0 mii lei. La partea de cheltuieli s-a executat suma de 193982,8 mii lei, ponderea în totalul cheltuielilor constituind 86,2 % , iar pentru operațiunile cu active nefinanciare s-a executat suma de 31130,4 mii lei , ceea ce constituie 13,8 % .

Cele mai esențiale cheltuieli executate în perioada de referință, conform clasificății economice la nivel de K2 se prezintă în felul următor:

Tabelul nr.2

Denumirea	Cod Eco	Suma, mii lei	Ponderea din totalul cheltuielilor executate, (%)
1	2	3	4
Cheltuieli	2	193982,8	100,0
Inclusiv:			
Cheltuieli de personal	21	160566,5	82,8
Bunuri și servicii	22	25089,6	12,9
Subvenții	25	226,8	0,1
Prestații sociale	27	3584,7	1,8
Alte cheltuieli	28	888,7	0,5
Transferuri acordate în cadrul bugetului public național	29	3626,5	1,9
Active nefinanciare	3	31130,4	100,0
inclusiv:			
Mijloace fixe	31	16018,7	51,5
Stocuri de materiale circulante	33	15111,7	48,5

Datele din tabel denotă, că partea ponderentă în cheltuielile totale executate revine cheltuielilor de personal, acestea constituind 82,8 % , urmate de : bunuri și servicii - 12,9 % , transferurilor acordate în cadrul bugetului public național - 1,9 % , prestații sociale - 1,8 % , iar altor cheltuieli și subvențiilor le revine corespunzător 0,5% și 0,1%. În activele nefinanciare ponderea cea mai mare revine mijloacelor fixe 51,5 % , iar stocurilor de materiale circulante – 48,5 % .

În anul 2024 cheltuielile de personal executate constituie - 160566,5 mii lei dintre care:

- Remunerarea muncii – 124493,7 mii lei , sau 77,5 %;
- Contribuții și prime de asigurări obligatorii – 36072,8 mii lei , sau 22,5 % .

În comparație cu prevederile anuale precizate în sumă de 162500,7 mii lei , cheltuielile de personal sunt executate la 98,8 % .

Cheltuielile pentru bunuri și servicii în perioada raportată sunt executate , după cum urmează:

Tabelul nr.3

Denumirea	Cod ECO (K4)	Suma, mii lei	Ponderea din totalul cheltuielilor executate pentru bunuri și servicii,%
Total		25089,6	100,0
Servicii de reparații curente	2225	12707,8	50,6
Servicii energetice și comunale	2221	6442,3	25,7

Alte servicii	2229	3578,3	14,3
Servicii de locațiune	2223	718,4	2,9
Servicii informaționale și de telecomunicații	2222	718,0	2,9
Servicii de transport	2224	656,6	2,6
Deplasări de serviciu	2227	165,7	0,6
Formare profesională	2226	102,5	0,4

În comparație cu prevederile anuale precizate în sumă de 26727,9 mii lei , cheltuielile pentru bunuri și servicii s-au executat la nivel de 93,9 % .

Executarea părții de cheltuieli a bugetului local de nivelul II, potrivit clasificăției funcționale pe grupele principale, se prezintă astfel:

Tabelul nr.4

(mii lei)

Denumirea	Grupa principală	Aprobat pe anul 2024	Precizat pe anul 2024	Executat pe anul 2024	Executat pe anul 2023	Executat anul curent față de anul precedent	
						Devieri (+,-)	în %%
Cheltuieli, total		198100,5	230433,0	225113,3	249954,3	-24841,0	90,1
dintre care:							
Servicii de stat cu destinație generală	01	10227,6	12989,3	11749,9	11345,0	404,9	103,6
Apărarea națională	02	45,0	45,0	41,1	67,2	-26,1	61,2
Ordine publică și securitatea națională	03		1352,0	1352,0	275,0	1077,0	>200
Servicii în domeniul economiei	04	15696,8	17717,8	16725,9	25582,5	-8856,6	65,4
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	06		1524,0	1509,8	300,0	1209,8	>200
Ocrotirea sănătății	07		391,0	384,5	626,7	-242,2	61,4
Cultura, sport și tineret	08	11410,0	14655,3	14260,4	13728,4	532,0	103,9
Învățământ	09	159867,5	177685,9	175295,1	172298,6	2996,5	101,7
Protecția socială	10	853,6	4072,7	3794,6	25730,9	-21936,3	14,7

Datele din tabel denotă că gradul de execuție a cheltuielilor pentru anul 2024, în comparație cu perioada similară a anului precedent, este mai mare cu 5,1 puncte procentuale.(în a.2023 chelt.sunt execut.la 92,6 % din planul precizat)

Pe grupele principale nivelul de executare în creștere , față de anul precedent conform clasificăției funcționale , este în felul următor:

Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale mai mult de 200 % , Cultura, sport și tineret 103,9 % , Servicii de stat cu destinație generală 103,6 % , Învățământ 101,7 % . La celelalte grupe funcționale nivelul de executare a cheltuielilor este în descreștere în anul 2024 comparativ cu anul 2023 .

Executarea cheltuielilor pe programe la indicii financiari se prezintă astfel:

Tabelul nr.5

Nr. d/o	Denumirea	Cod Program	Executat Pe anii		Nivelul executării față de anul precedent	
			2024, mii lei	2023, mii lei	Devieri: (+,-)	În %%
1	Executivul și serviciile de suport	03	9663,5	8721,8	941,7	110,8
2	Managementul finanțelor publice	05	2086,4	2640,7	-554,3	79,0
3	Domenii generale de stat	08		-17,5	17,5	
4	Apărarea națională	31	41,1	67,2	-26,1	61,2
5	Protecție civilă și apărare împotriva incendiilor	37	1352,0	275,0	1077,0	>200
6	Dezvoltarea agriculturii	51	1083,2	1118,1	-34,9	96,9
7	Dezvoltarea regională și construcții	61	630,7	873,2	-242,5	72,2
8	Dezvoltarea transporturilor	64	14137,2	15176,2	-1039,0	93,2
9	Dezvoltarea turismului	66	874,8	8415,1	-7540,3	10,4
10	Dezvoltarea gospodăriei de locuințe și serviciilor comunale	75	1509,9	300,0	1209,9	>200
11	Sănătate publică și serviciile medicale	80	384,5	626,7	-242,2	61,4
12	Cultura	85	8871,3	9223,5	-352,2	96,2
13	Sport și tineret	86	5389,0	4504,8	884,2	119,6
14	Învățământ	88	175295,1	172298,6	2996,5	101,7
15	Protecția socială	90	3794,6	25730,9	-21936,3	14,7
	În total		225113,3	249954,3	-24841,0	90,1

Datele din tabel denotă faptul că operațiunile de cheltuieli pe programe derivă din necesitățile efective necesare desfășurării activității instituțiilor publice și termenelor de achitare a prestațiilor sociale unor categorii de populație.

Sarcinile pentru anul 2025

- Asigurarea executarea bugetului raional Cantemir aprobat pentru anul 2025 , la nivel 100% la venituri și cheltuieli .
- Elaborarea prognozei bugetului pentru anul 2026 și politici bugetar fiscale,monitorizarea raporturilor între bugetul unității administrative teritoriale de nivelul II și Bugetul de Stat.
- Aprobarea bugetului raional Cantemir pentru anul 2026 în termenii stabiliți de legislație.
- Participarea activă la programele de perfecționare a cadrelor.
- Dotarea cu tehnică și utilaj necesar pentru asigurarea condițiilor normale de activitate.

Șeful Direcției Finanțe

Veceaslav Cozma